

Augustus 2023

Klyster nieuwsbrief

Beste nieuwsbrieflezer,

't Landje, najaarsnatuurpad

Flessenpost natuur & poëzie

Welterusten bolletjes planten

Himmelen mei de klasse? Dat kin. Moaie gastles derbij, ek dat is mooglik.

Het voelt altijd weer een beetje als een soort 'Nieuwjaar', die eerste werkdag na de zomervakantie. Wat dat betreft raden we je aan om 'lekker vaak naar buiten gaan met je leerlingen' op je lijstje met goede voornemens voor het nieuwe schooljaar te zetten. De Klyster helpt je graag en onze natuurgidsen en vrijwilligers staan weer voor jullie klaar.

Veel leesplezier, Marjolein Staal

Aanbod

Deze week komen we de poster en de activiteitenboekjes op school langsbrengen. Hierop staan alle NME-activiteiten voor dit najaar en winter.

Meedoen en opgeven

Voor iedere groep is er wat wils. Opgeven kan via www.klyster.nl En heb je vragen, neem dan contact met ons op, we helpen je graag.

Klyster
NME-Centrum Noardeast-Fryslân/Dantumadiel

ACTIVITEITEN NAJAAR/WINTER 2023

VOOR MEER INFORMATIE EN OPGEVE:
WWW.KLYSTER.NL
Tel. 06-44085063

Uitleen

Naast een ruim **Activiteitsaanbod** heeft De Klyster ook een **Uitleencentrum** met leskisten die je gratis kunt lenen. In iedere kist zit praktisch materiaal + een handleiding waarmee je zelf 3 NME-lessen kunt geven. Het materiaal wordt gebracht en gehaald op school.

Ben jij leerkracht op een school die staat in de gemeente Dantumadiel of Noardeast-Fryslân, dan kan je van deze service gebruik maken.

Leskist De Egel

Leskist De Slak 5-6

Leskist De Merel

Leskist Knoeien met Grond

Leskist De Slak

Leskist Paddenstoelen, reserveer je via www.klyster.nl. Ga naar uitleen.

Bodemdierendagen

Van 22 september tot 8 oktober zijn er weer Bodemdierendagen, met activiteiten en lesmaterialen voor scholen.

Meedoen en opgeven vraag [hier](#) een 'doe mee pakket' aan.

Bij De Klyster hebben we heel veel leskisten over kleine diertjes en bodemdierdierjes te lenen.

NHL stagiaires maken leskisten

Leskist Bramen

Leskist De Paardenbloem

Leskist Wolven

Leskist De Zeehond

Amulet ik ben natuur: voor iedere leerling!

Woensdag 12 juli 2023 nam De Klyster feestelijk afscheid van PABO-studenten **Nienke Wagenaar, Sytske Wiegersma, Tessa Grupstra en Marjan Braaksma**. Als onderdeel van hun studie aan NHL-Stenden ontwierpen en maakten ze ieder een complete leskist: respectievelijk **Bramen, De Paardenbloem, De Wolf en De Zeehond**.

De leskisten zijn beschilderd door Joke Stapensea, Anke van Hijum, Olga Baggelaar

Campagne ik ben natuur

De natuur geeft wat we nodig hebben voor een gezond en gelukkig leven. In de campagne 'ik ben natuur' sta je daar even bij stil met je leerlingen. Wat zijn die 4 cadeautjes die we iedere dag van de natuur krijgen?

1. Vruchtbare grond voor ons eten
2. Helder water om te drinken
3. Schone lucht om te ademen
4. Groene leefomgeving om te bewegen en te ontspannen

Elke school mag meedoen. Een kort en krachtig lespakket vraag je [hier](#) aan.

Jan Tiede Bouma van De Klyster komt op school om de campagne uit te leggen. Scholen krijgen een mooi lespakket, amuletten en appels voor de kinderen en een drinkwaterton.

10-jarig jubileum natuurgids Bertus

Tijdens het personeelsuitje van De Klyster werd Bertus Volbeda in het zonnetje gezet, omdat hij in 2023 10 jaar bij De Klyster vrijwillige natuurgids is.

Bertus uit Westergeast is al jaren een enthousiaste gids die al heel wat leerlingen een natuurexcursie heeft gegeven. Bertus is een gecertificeerde natuurgids en moestuincoach en helpt scholen bij het aanleggen van een schoolmoestuin.

De huldiging was voor Bertus een grote verrassing: *“Ik bin hiel bliid mei it klysterspjeldsje en de 10 jier binne omflein. By De Klyster fiel ik mij wolkom en hielendal thús, ik kin mij elts goed opsjitte en fyn it alle kearen wer geweldich om mei bern nei bûten te gean. Ik hoopje dit wurk noch lang dwaan te kinnen”,* aldus Bertus.

Bertus Volbeda 10 jaar vrijwilliger bij NME De Klyster

NME-contactpersoon

Iedere school in de klysterregio heeft een NME-contactpersoon. Dat zijn in totaal 47 NME-contactpersonen waar De Klyster niet zonder kan. Want een NME-contactpersoon:

- promoot natuur- en milieueducatie op school;
- brengt klysterprojecten/website/aanbod onder de aandacht van het team;
- stuurt post en nieuwsbrieven door aan collega's;
- brengt nieuwe collega's op de hoogte van De Klyster;
- geeft wijzigingen door van zijn of haar school.

Kortom De Klyster is heel blij met de NME-contactpersonen voor een goede communicatie.

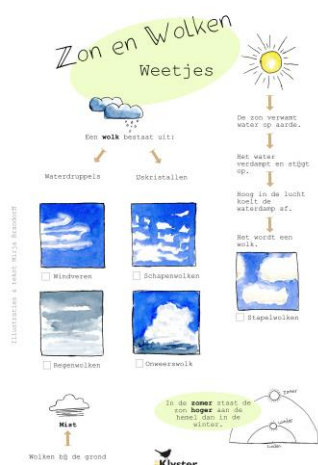
Input

Heb jij als NME-contactpersoon vragen, tips of ideeën voor De Klyster? Neem dan contact met ons op. We stellen dat zeer op prijs.

Doeblad Zon en Wolken

Even lekker 10 minuten naar buiten met je groep met het ZON EN WOLKEN doe-blad. Als bijlage bij deze nieuwsbrief.

➔ 1. Kijk naar de lucht

- Welke wolken van het weetjesblad heb je gezien? Kruis aan.
- Gebruik je fantasie. Welke vormen zie jij in de wolken?

Illustraties Mirja Brandorff tekst Mirja Brandorff en Ton Lommers "Schrikdraad"

➔ 2. Maak een zonnewijzer

Zoek een open plek bijvoorbeeld op het strand, de zandbak of op een parkeerplaats.

- Zet een tak rechtop in de grond
- Kijk goed hoe de schaduw van de tak op de grond valt.
- Leg een steentje aan het eindpunt van de schaduw.

- Ga na het spelen, zwemmen of wandelen terug naar de zonnewijzer.
- Is de schaduw nog bij het steentje?
Is hij nog even lang?

Tip: Speel schaduwtikkertje. Als de tikker op je schaduw staat ben je af!

 Klyster

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider en NME-coördinator: Marjolein Staal – **Energiecoach:** Fernanda de Zwart –
NME-coördinator: Eline van den Nieuwenhof – **Natuurfoto's:** klysterarchief en vrijwilligers

Vrijwilligers 2023

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Jentje Zaal, Pieter Reitsma, Anke Dijkstra

Projectmedewerkers 2023

Jan Tiede Bouma, Pyke Kroes, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Saskia Kuitert
Update leskisten 2023:
 Babs Wijnstra, Sarah Baert, Joke Stapensea, Anke Branderhorst, Marjan Braaksma, Tessa Grupstra, Niels van Brouwershaven, Nienke Wagenaar, Sytske Wiegersma

Samenwerkingspartners 2023

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, Zadenbibliotheek Nederland, NP Lauwersland, JOGG, Tryater

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Korien Boerema, Afke Kroes, Harrie Siegersma

Portefeuillehouders

Wethouder Aant Jelle Soepboer Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl